

کارگاہ آموزشی

نگارش پروپوزال نویسی

احمد گنجی

ganji.ahmad@gmail.com

۰۹۱۲۲۴۸۱۹۷۸

اصول کلی

- ✎ پیش از ارسال برای داوری باید خود ارزیابی از پروپوزال تان داشته باشید و از خود بپرسید اگر خودتان داور بودید پروپوزال را می پذیرفتید؟
- ✎ چک لیستی از معیارهای نگارش پروپوزال برای خودتان تنظیم و بر پایه آن پروپوزال تان را بنویسید.
- ✎ در نگارش پروپوزال از کلمات مطلق و ارزشی مانند هیچ، همه، متأسفانه، خوشبختانه، و .... خودداری کنید.
- ✎ کلماتی انتخاب کنید که معادل انگلیسی داشته باشد و کلمات متداول در رشته علمی و شناخته شده نزد اصحاب علمی باشد.
- ✎ طرح پیشنهادی تحقیق زمانی تهیه می شود که تحقیق انجام نشده است، لذا کلیه افعال باید به زمان آینده باشد.
- ✎ طرح به نحوی نگارش شود که بدون حضور او نیز افراد دیگر بتوانند آن را به خوبی درک کرده و اجرا کنند. طرح باید به نحوی تهیه شود که داور بتواند بدون سؤال از نویسنده طرح کلیه مراحل را درک نماید.
- ✎ همه پروپوزال ها صرف نظر از حوزه پژوهش و روشی که برای انجام آن بر می گزینند باید به سه پرسش زیر پاسخ دهند:
  - آنچه که می خواهید انجام دهید چیست؟
  - چرا می خواهید آن را انجام دهید؟
  - چگونه آن را انجام خواهید داد؟

تفاوت درخواست برای پیشنهاد (RFP) و پروپوزال

درخواست برای پیشنهاد (Request for Proposal) از سوی کارفرما تهیه می شود و براساس آن، پیمانکار یا مجری پروپوزال را می نویسد.

رویکردهای اصلی به پروپوزال

در مورد پروپوزال دو رویکرد اصلی وجود دارد:

(شروع نگارش پروپوزال تا اندازه زیادی به اعتقاد به یکی از این رویکردها یا ترکیب این دو رویکرد دارد)

الف)

بعضی معقدند طرح پیشنهادی تحقیق مانند نقشه یک ساختمان است که قبل از احداث بنا باید آماده شود. به همان میزان که نقشه به طور دقیق طراحی نشود ساخت بنا هم دچار مشکل خواهد شد.

رویکردهای اصلی به پروپوزال

ب) دسته دیگر معتقدند فرض اینکه ما بتوانیم از قبل در یک طرح همه مراحل و ریزه کاری های اجرایی تحقیق را پیش بینی و برای آن چاره اندیشی نماییم دور از واقع است. این امر خصوصاً در تحقیقات علوم رفتاری که به نوعی با انسان سروکار دارد مشهودتر است. آن ها معتقدند ضمن اینکه باید طرح پیشنهادی تحقیق را تهیه کرد اما باید مد نظر قرار داد که در جریان پژوهش ممکن است اتفاقاتی رخ دهد که محقق مجبور شود تغییراتی در طرح اولیه ایجاد کند.

البته ناگفته نماند طرفداران نظر اول معتقدند اگر محققى که طرح را تهیه می کند بر کار خود مسلط باشد و روی موضوع به خوبی کار کند باید کلیه محدودیت ها و اتفاقات ممکن در اجرای تحقیق را در طرح مطرح و راهکارهای حل آن ها را پیش بینی کند.

عنوان شناسی

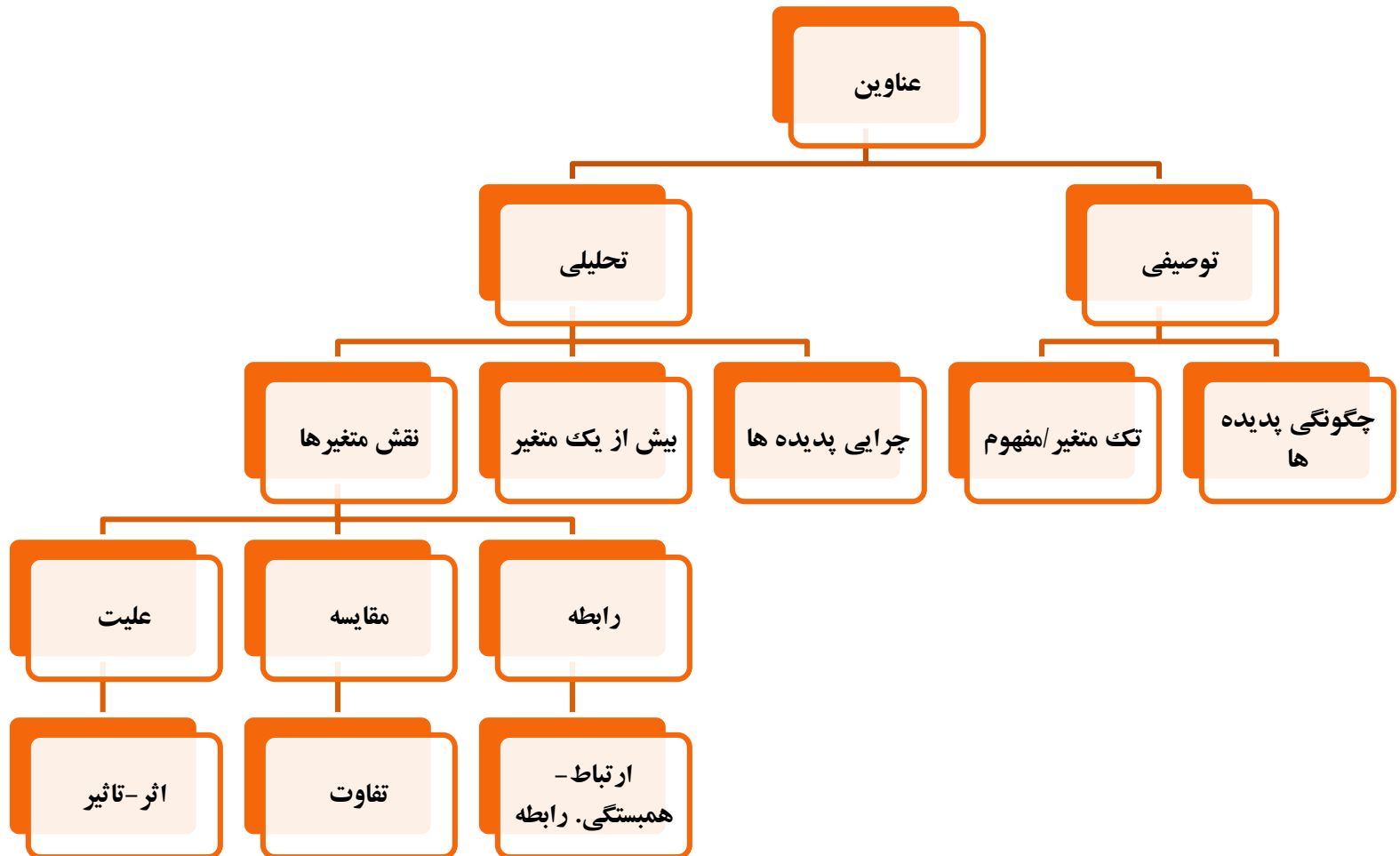
عنوان توصیفی یا تحلیلی؟

عنوان کمی یا کیفی؟

عنوان تک متغیره، دو متغیره، چند متغیره؟

عنوان شما چیست؟

انواع عنوان های پژوهشی

دسته بندی عناوین

عنوان	رویکرد	هدف	چارچوب نظری	مدل (چارچوب)	نوع گزاره	روش تحقیق	ابزار گردآوری	اعتبار	پایایی	جامعه آماری	حجم نمونه	روش نمونه گیری	نوع متغیرها و داده ها	نحوه تجزیه و تحلیل داده ها	مثال
توصیفی	کیفی	ندارد. **	توصیفی	پرسش /سئوال	اسنادی / کتابخانه ای میدانی (گراندد ثنوری، مطالعه موردی، پدیدارشناسی، نشانه شناسی، تحلیل گفتمان، تحلیل محتوای کیفی و ...)	فیش مشاهده مصاحبه طوفان مغزی دلفی	صورى	- در زمان و رویدادهای مختلف - تنوع در نمونه ها - مقایسه با تحقیقات دیگر	افراد و اسناد و مستندات - اشباع پذیری	تمام - تمامی غیراحتمالی	کیفی	تحلیل محتوا	بررسی ویژگیهای موفقیت از دیدگاه نهج البلاغه		
کیفی	کمى	ندارد. **	توصیفی	پرسش /سئوال	اسنادی / کتابخانه ای میدانی (پیمایشی، تحلیل محتوای کمی)	پرسشنامه چک لیست	صورى تحلیل عامل اکتشافی	افراد و اسناد و مستندات - اشباع پذیری	آلفای کرونباخ	تمام - تمامی غیراحتمالی	کمى و کیفی	آمارهای توصیفی	بررسی وضعیت تعهد سازمانی در سازمان بازرسی کشور		
تحلیلی	کیفی	پرداختن به چرایی پدیده ها	دارد.	تحلیلی	فرضیه **	اسنادی / کتابخانه ای میدانی (گراندد ثنوری، مطالعه موردی، پدیدارشناسی، نشانه شناسی، تحلیل گفتمان، تحلیل محتوای کیفی و ...)	فیش مشاهده مصاحبه طوفان مغزی دلفی	صورى	- در زمان و رویدادهای مختلف - تنوع در نمونه ها - مقایسه با تحقیقات دیگر	افراد و اسناد و مستندات - اشباع پذیری	تمام - تمامی غیراحتمالی	کیفی	تحلیل محتوا	بررسی عوامل موثر بر موفقیت از دیدگاه نهج البلاغه	
کیفی	کمى	پرداختن به چرایی پدیده ها	دارد.	تحلیلی	فرضیه آماری	اسنادی / کتابخانه ای میدانی (پیمایشی، تحلیل محتوای کمی)	پرسشنامه چک لیست	صورى تحلیل عامل اکتشافی	آلفای کرونباخ	افراد و اسناد و مستندات - اشباع پذیری	فرمول کوکران- جدول مورگان	احتمالی	کمى و کیفی	کلیه آزمونها	بررسی عوامل موثر بر تعهد سازمانی در سازمان بازرسی کشور

بیان مسأله

بیان مسأله (شامل معرفي دقیق ابعاد و حدود مسأله، روشن نمودن جنبه های مجهول و مبهم)

بیان مسأله اساسی پژوهش به طور کلی (شامل تشریح مسأله و معرفی آن، بیان جنبه‌های مجهول و مبهم، بیان متغیرهای مربوطه و منظور از پژوهش) است.

اما ریشه یابی را می توان در این سوال خلاصه کرد که چه چیزی این پدیده یا مشکل را بوجود آورده است و چرا؟

اجزای بیان مسئله

- نگاهی گذشته نگر به مطالعات مرتبط
  - تبیین متغیرهای اصلی
  - بیان رابطه بین متغیرها
  - اشاره به جامعه مورد مطالعه و دلیل انتخاب آن
  - چارچوب مسئله ای که قرار است مطالعه شود
- در انتهای بیان مسأله بهتر است این چنین نوشته شود.

بنابراین مسأله حاضر در پی این است که ...

بنابراین سوال اصلی مسأله حاضر این است که ...

بیان مسأله به زبان ساده

محتوا

ارائه آمار (ترجیحا چندساله)

ارایه پژوهش های مشابه

ارایه نظریه های پشتیبان

اشاره به افراد و سازمانهای مرجع

رفرنس ها

پاراگراف بندی

ارزش افزوده پژوهشگر

ساختار

(...)

متغیر وابسته

متغیرهای مستقل

پیوند متغیر وابسته با متغیرهای مستقل

پیوند متغیر وابسته با متغیرهای مستقل در نمونه و بافت مورد مطالعه

پرسش اصلی پژوهش

شرایط بیان مساله

❖ یادمان باشد وقتی برای اولین بار با کسی در مورد پژوهش خود صحبت می کنیم اول از بیان مسأله می پرسد،

❖ برای جلوگیری از کلی گویی باید

- محقق بداند چه کاری را می خواهد یا باید انجام دهد؟
- مساله خوب چیست و چه ویژگی هایی دارد؟
- برای تبیین بهتر مساله، مطالعه تحقیقات پیشین ضروری است.

🌀 اندازه بخش بیان مساله به ماهیت و اندازه تحقیق بستگی دارد و ممکن است یک پاراگراف یا چندین صفحه باشد.

🌀 از کاربرد اصطلاحات و واژگان ارزشی باید خودداری گردد.

🌀 از پیش بینی های کلی خودداری شود.

مثال

بدون شک ما امروز در انقلابی‌ترین دوره تاریخ به سر می‌بریم و تغییر و تحول دائمی به واقعیت انکارناپذیر و اساسی حیات اجتماعی بدل شده است (لنسکی و لنسکی، ۱۳۶۹: ۵۶۵). عملاً در تمامی طول تاریخ بشر، آهنگ تغییر اجتماعی نسبتاً کند بوده است و اکثر مردم کم و بیش همان شیوه‌های زندگی پدرانشان را دنبال می‌کرده‌اند. حال آنکه امروزه برعکس، ما در جهانی متحول و دستخوش دگرگونی چشمگیر و دائمی، زندگی می‌کنیم (گیدنز، ۱۳۷۹: ۵۵۵). به قسمی که شگفت‌انگیزترین رویداد دنیای معاصر را می‌توان سرعت بی‌سابقه تغییرات اجتماعی دانست (لنسکی و لنسکی، ۱۳۶۹: ۳).

روند تغییرات اجتماعی چنان سرعت و عمقی یافته که پابرجاترین عرصه حیات بشر یعنی فرهنگ را نیز درنوردیده و ما را در میانه یک دگرگونی جدی فرهنگی قرار داده‌است. تحولی که بارلو (از بنیان «بنیاد حریم الکترونیک») آن را جدی‌ترین تحول فرهنگی از کشف آتش تاکنون می‌داند (وایتلی، 1997 231).

اما آنچه که زمینه چنین تغییر و تحولات ژرف و شگرفی را پدید آورده و این برهه از تاریخ را واجد برجستگی و اهمیت فوق‌العاده‌ای ساخته، دستاوردهای تکنولوژیک جدید و متأخر بشری است. دستاوردهایی که به عنوان تکنولوژیهای نوین ارتباطی-ارتباطی شناخته می‌شوند. از این‌روست که برخی خبر از استیلای یک پارادایم تکنولوژیک جدید می‌دهند که بر محور تکنولوژی‌های اطلاعاتی سازمان یافته‌است (کاستلز، ۱۳۸۰: ۵۹ ج ۱).

تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات، همراه با فناوری زیستی و فناوری نانو، سه ضلع مثلثی را تشکیل می‌دهند که مسیر و جهت علوم و فنون چند دهه آینده را تعیین می‌کند (معمدنژاد، ۱۳۸۲). بنابراین، انقلاب ارتباطی-اطلاعاتی سده بیست و یک را باید بسیار فراتر از صرف الکترونیکی کردن رابطه انسان‌ها دانست. تکنولوژی‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی، با فراهم آوردن امکان پیدایی «جامعه شبکه‌ای» که افراد و جوامع را در قالب‌های تازه، هویت‌های تازه بخشیده (کاستلز، ۱۳۸۰: ۲۰ ج ۱)، نه تنها قواعد و قوانین حاکم بر ارتباط و تعامل میان انسان‌ها، بلکه ایستار ما را نسبت به خود، دیگران و جهان تغییر داده‌است (اولسون، ۱۳۷۷: ۵).

مثال...

در بین این تکنولوژیهای نوین، شاخص‌ترین و اصلی‌ترین آنها و به نظر کاستلز زیرساخت اساسی جامعه اطلاعاتی، اینترنت است. اینترنت از ابتدای ظهور خود، بسیار سریعتر از رسانه‌های پیش از خود در دنیا رواج یافت. اینترنت رسانه‌ای است که هم به لحاظ محتوا و هم به لحاظ ذات تفاوت‌های آشکاری با رسانه‌های پیش از خود دارد اما در عین حال تقریباً همه آن رسانه‌ها را در خود دارد. توانایی اینترنت در تغییر و تحولات اجتماعی را اساساً باید در ماهیت این فناوری چند رسانه‌ای و ویژگی‌هایی چون: تمرکززدایی، تنوع بی‌شمار مطالب و اطلاعات، مجازبودن، کاهش اهمیت زمان و مکان، جهانی و تعاملی‌بودن رسانه و همچنین امکان دسترسی آسان، سریع و ارزان به اطلاعات دانست.

براساس آخرین آمار منتشر شده بر روی وب سایت «وضعیت جهانی اینترنت» نشان می‌دهد تعداد کاربران اینترنت ایران در سال ۲۰۱۱ نسبت به سال گذشته سه میلیون و ۳۰۰ هزار و نسبت به سال ۲۰۰۹ در حدود چهار میلیون و ۳۰۰ هزار نفر افزایش داشته است. به طوریکه، آمار این وب سایت در سال ۲۰۱۰ تعداد کاربران ایرانی را ۳۳ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر اعلام کرده بود در حالی که آمار جدید این وب سایت تعداد کاربران ایرانی را ۳۶ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر اعلام کرده است، تعدادی که بیش از نیمی از کاربران اینترنت در کل خاورمیانه را تشکیل داده است. از این رو کشور ایران پرکاربرترین کشور در خاورمیانه به شمار می‌رود (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۰).

گسترش سریع اینترنت باعث شده در سال‌های اخیر بحث‌ها و تحقیق‌های متعددی بر سر آثار فردی و به ویژه اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آثار کوتاه‌مدت و بلندمدت، آثار سطحی و زودگذر و یا عمقی و دیرپای آن، و برای نشان‌دادن آثار (مثبت و منفی) آن به راه افتاده است. اما به دلیل جوان بودن این رسانه هنوز بر سر اثرات مثبت و منفی آن توافقی حاصل نشده و نظرات مختلفی در مورد اینترنت وجود دارد. گروهی آن را آزادی‌بخش، سودآور و تعاملی و گروهی دیگر، آن را دشمن واقعیت، تولیدکننده واقعیت غلط و سرکوب‌گر می‌دانند.

مثال...

بعضی هم، به رغم مشاهده سرعت سرسام‌آور گسترش دسترسی به این تکنولوژیها، و اذعان به توان حیرت‌آور رسانه‌های ارتباطی جدید، رسانه‌ها را واجد آثاری مصنوعی و زودگذر به حساب می‌آورند که اصولاً هیچ مطالب اساسی درباره آنها نمی‌توان گفت (تامپسون، ۱۳۷۹: ۱۰).

آثار اینترنت و تغییرات ناشی از کاربرد آن در جامعه‌ای چون ایران، که در آن جوانان، پرجمعیت‌ترین قشر سنی کاربران اینترنتی در جامعه ایران به شمار می‌روند. ملموس‌تر است. نتایج مطالعات سازمان ملی جوانان (در سالهای ۱۳۷۶، ۱۳۸۱ و ۱۳۸۴) نشان می‌دهند بیشترین تعداد کاربران اینترنتی را جوانان ۱۸ تا ۲۸ سال تشکیل داده و میزان استفاده از اینترنت طی سالهای اخیر در میان جوانان رو به افزایش بوده است، به طوری که در سال ۱۳۷۶، ۱۰ درصد، در سال ۱۳۸۱، ۱۹ درصد و در سال ۱۳۸۴، ۲۹ درصد از جوانان از اینترنت استفاده می‌کرده‌اند (ربیعی و شاقاسمی، ۱۳۸۸).

بنابراین، با وجود استقبال گسترده جوانان ایرانی از اینترنت که چند کاربردی بودن آن از ویژگی‌های اصلی آن است، پرسشی که در گذشته برای همه رسانه‌ها وجود داشت و هنوز به آن پاسخ قطعی داده نشده در اینجا دوباره مطرح می‌شود: اینترنت بعنوان یک تکنولوژی نوین ارتباطی چه اثرات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بر جامعه دارد؟ از این رو، بررسی اثرات این تکنولوژی در سطوح فرهنگی، اجتماعی و سیاسی از جهت مثبت و منفی شایسته توجه و عنایت خاص پژوهشگران، متفکران و مسؤولان است تا در جهت شناسایی ابعاد مختلف این پدیده مطالعات و تحقیقات لازم انجام بدهند.

اهداف تحقیق

- اهداف باید صریح، روشن، بدون ابهام و واقع بینانه باشد و بصورت منطقی و با افعال رفتاری بیان شود. اهداف باید با **عنوان، بیان مساله، فرضیه و سوالات** پژوهش هماهنگ باشد.
- ☞ اهداف تحقیق خلاصه آن چه بایستی با انجام مطالعه به آن دست یافت را بیان می کند.
- ☞ هدف تحقیق در واقع پاسخگویی به یک نیاز است. نیازی که در ارتباط با مساله تحقیق است. در مساله تحقیق مجهولی نهفته است، پاسخ به مجهول نیاز تحقیق تلقی می شود.

اهداف تحقیق...

اهداف تحقیق معمولاً در دو قسمت بیان می شود:
هدف کلی یا اصلی .

مثال

اهداف تحقیق

مطالعه حاضر در راستای پاسخگویی به سؤالات تحقیق، دو دسته از اهداف: (۱) کلی و (۲) اختصاصی را مد نظر قرارداد و تدقیق و بررسی این اهداف مورد اهتمام خواهد بود:

الف- هدف کلی:

شناخت اثرات فرهنگی، اجتماعی، سیاسی تکنولوژیهای نوین ارتباطی(اینترنت) بر جامعه؛

ب- اهداف اختصاصی:

- ۱- شناخت اثرات اجتماعی تکنولوژیهای نوین ارتباطی(اینترنت) بر سطوح خرد، میانی و کلان جامعه از جهت نوع تأثیر شناختی، عاطفی و رفتاری و پیامدهای مثبت و منفی آن؛
- ۲- شناخت اثرات سیاسی تکنولوژیهای نوین ارتباطی(اینترنت) بر سطوح خرد، میانی و کلان جامعه از جهت نوع تأثیر شناختی، عاطفی و رفتاری و پیامدهای مثبت و منفی آن؛
- ۳- شناخت اثرات فرهنگی تکنولوژیهای نوین ارتباطی(اینترنت) بر سطوح خرد، میانی و کلان جامعه از جهت نوع تأثیر شناختی، عاطفی و رفتاری و پیامدهای مثبت و منفی آن؛
- ۴- شناخت ارتباط بین اثرات مثبت و منفی تکنولوژیهای نوین ارتباطی(اینترنت) در حوزههای اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بر سطوح خرد، میانی و کلان جامعه؛
- ۵- شناخت فرصت‌ها و تهدیدهای تکنولوژیهای نوین ارتباطی(اینترنت) بر جامعه؛
- ۶- ارائه راهکارهای علمی و عملی برای متولین امر فرهنگی، اجتماعی و سیاسی در برخورد با تکنولوژیهای نوین ارتباطی(اینترنت).

مصداقها برای استخراج اهداف

☞ (توضیح مبانی علمی بانضمام ارائه نقشه ها و مشخصات فنی و فیلم و عکس از دستگاه ساخته شده + شرح ویژگی محصول ساخته شده و میزان انطباق آن

☞ مراحل اجرایی طرح و اشاره به مشکلاتی که احیاناً در حین اجرا با آن مواجه شده اید و توضیح در مورد راه برون رفت آنها + مهارت ها و دانش های اکتسابی در حین اجرای طرح

اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

□ اهمیت و ضرورت انجام تحقیق شامل اختلاف نظرها و خلاءهای تحقیقاتی موجود، میزان نیاز به موضوع، فواید احتمالی نظری و عملی آن و همچنین مواد، روش و یا فرآیند تحقیقی احتمالاً جدیدی که در این تحقیق مورد استفاده قرار می‌گیرد.

▪ در این بخش محقق در یک نگاه کلی، اهمیت تحقیق خود را بیان می‌کند و مشخص می‌کند که این تحقیق در چه زمینه‌ای از اهمیت بیشتری برخوردار است.

☞ اهمیت تحقیق از دو بعد بیان می‌شود:

- اهمیت تحقیق از نظر تئوری: باید با دانش و ادبیات موجود ضرورت انجام تحقیق خود را بیان کند و نشان دهد که تحقیق مزبور از چه دیدگاهی جدید و خلاقانه به مساله نگاه می‌کند.
- اهمیت تحقیق از نظر مدیران اجرایی و ضرورت‌های سازمانی: به عبارت کلی باید گفت که تاثیر انجام تحقیق در حل مسائل بخش‌های مختلف و ایجاد تحول یا حل مشکل چیست.

بطور کلی پژوهشگر باید بیان کند که:

چرا انجام تحقیق ضرورت

اهمیت و ضرورت به زبان ساده

اهمیت نظری

مدل جدید

نظریه جدید

ابزار جدید

روش جدید

تولید ادبیات بومی

سطوح بهره برداران

خرد (فرد)

میانی (شرکتها، سازمانها،
خانواده ها و ...)

کلان (نهادهای کلان جامعه
مانند آموزش، اقتصاد، و...)

پژوهش

موضوع

روش پژوهش

ابزار پژوهش

جامعه مورد مطالعه

مثال

در خصوص اهمیت و ضرورت انجام این تحقیق باید به موارد زیر اشاره داشت: تحقیق حاضر به بررسی یکی از موضوعاتی می‌پردازد که همواره مورد مذاقه و جدل بوده و حساسیت‌های زیادی را برانگیخته است. از اینرو، در این تحقیق محقق قصد دارد با استفاده از رویکرد جامعه‌شناختی به سنجش اثرات سیاسی، فرهنگی و اجتماعی تکنولوژیهای ارتباطی (اینترنت) در سطوح خرد، میانی و کلان جامعه از جهت مثبت و منفی بپردازد. شناسایی این عوامل چه بسا کمک شایانی به فهم و درک ما از ماهیت اثرات این تکنولوژی و مزایا و معایب آن برای جامعه می‌کند.

انگیزه دیگر محققان، آشنایی آنها با تکنولوژیهای نوین ارتباطی است محققان در جهت شناخت علمی تکنولوژیها، به مطالعه کاربردهای این تکنولوژیها در جامعه پرداخته‌اند که حاصل مرور ادبیات نظری و تجربی مرتبط با تحقیق بوده‌است. همچنین، محققان به مطالعه پدیده اعتیاد اینترنتی در جامعه نیز پرداخته‌اند که به نوعی یکی از مصداقها و اثرات منفی تکنولوژیها به شمار می‌رود. بنابراین، پیشنهاددهندگان طرح با شناخت کافی و لازم از ابعاد کاربردی طرح و خود تکنولوژیها سعی دارند در این طرح به جنبه دیگر طرح یعنی اثرات این تکنولوژیها (اینترنت) بر جامعه بپردازند.

درباره تکنولوژیهای نوین ارتباطی همواره دیدگاه مورد بررسی دیدگاه‌های غیرجامعه‌شناختی بوده که به سطح فردی و یا سخت‌افزاری آن نگریسته می‌شد که در این مطالعه محقق سعی دارد با دیدگاه جامعه‌شناختی به مقوله فوق بپردازد.

مثال...

ضرورت بعدی تحقیق، ناشی از ویژگیهای خاص کاربردی تکنولوژیهای نوین ارتباطی در ایران است. بطوریکه، هر چند ضریب نفوذ این تکنولوژیها در ایران در مقایسه با کشورهای پیشرفته بسیار کمتر است، ولی به علت جوان بودن جامعه، افزایش تعداد دانش‌آموزان و دانشجویان، رشد سریع تکنولوژی و ضرورت استفاده از تکنولوژیهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی در مدارس، دانشگاه‌ها، شرکت‌ها و اداره‌ها به زودی این ضریب نفوذ رشد فزاینده‌ای خواهد یافت. بنابراین، هر چند ضریب نفوذ تکنولوژیهای نوین ارتباطی در ایران در مقایسه با کشورهای پیشرفته بسیار کمتر است، ولی رشد ضریب در ایران بسیار بالا است. از این رو، انجام مطالعه‌ها و تحقیق‌های دامنه‌دار برای شناخت اثرات تکنولوژیهای نوین ارتباطی در ایران به ویژه با در نظر گرفتن حساسیت‌ها و دغدغه‌هایی که پیرامون تکنولوژیهای نوین ارتباطی و نحوه استفاده از آن در ایران وجود دارد، امری ضروری به حساب می‌آید.

اگر این طبقه‌بندی مرسوم تحقیق‌های را به سه نوع، تحقیق‌های بنیادی^[۱]، کاربردی^[۲] و توسعه‌ای^[۳] بپذیریم، تحقیق حاضر را باید از نوع تحقیق‌های کاربردی قلمداد نمود که هدف انجام آن، علاوه بر شناخت علمی موضوع، سودمندی و کاربست یافته‌های آن برای سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اقدام است. با این مقدمه، شناسایی اثرات تکنولوژیهای نوین ارتباطی آن به عنوان موضوع این تحقیق، می‌تواند مفید فایده گردد برای مسئولان مربوطه، از آن جهت که نشان می‌دهد کاربردهای تکنولوژیهای نوین ارتباطی چگونه است؟ این درک از کاربردهای تکنولوژیهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی می‌تواند به مسئولان ذی‌ربط در دستیابی به بینش عمیق‌تر، علمی‌تر و مطمئن‌تر نسبت به حساسیت‌ها و هراس‌های اخلاقی موجود پیرامون تکنولوژیهای نوین ارتباطی نظیر تخریب ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و فرهنگی و نحوه مدیریت تکنولوژیهای نوین ارتباطی یاری رساند.

- همچنین، فواید این تحقیق برای متولیان فرهنگی، سیاسی و اجتماعی در نحوه برخورد با تکنولوژیهای ارتباطی را نباید نادیده گرفت. این تحقیق کمک می‌کند که شناخت جامعی نسبت به اثرات تکنولوژیهای ارتباطی بدست آید و الگوی رفتاری مناسبی برای متولیان در برخورد با این تکنولوژیها ایجاد کند.

موارد اهمیت و ضرورت در فرم دانشگاه

- ضرورت انجام تحقیق:
- چه موسساتی اعم ازدولتی و غیر دولتی از نتایج طرح می توانند استفاده کنند؟
- دلیل توجیه حمایتی دانشگاه از این طرح را بیان نمایید؟
- آینده نگری درخصوص تولید و تجاری سازی محصول را بیان کنید.

پیشینه پژوهش

□ پیشینه پژوهش: شامل تحقیقاتی است که در قالب تحقیقات پیمایشی صورت گرفته است که در دو بخش ارائه می شود:

الف) پیشینه در داخل ایران

ب) پیشینه در خارج از ایران

ج) جمع بندی پیشینه ها

▪ بعد از اتمام پیشینه های تحقیق جمع بندی از آنها ارائه می شود تا جایگاه پژوهش حاضر بیشتر مشخص شود.

▪ نکته: پیشینه با تاریخچه فرق دارد.

ملاحظات پیرامون پیشینه پژوهش

قبل از آوردن پیشینه ها لازم است پایگاه ها و کلیدواژه هایی که مورد جستجو قرار گرفته اند به صورت مقدماتی اشاره شوند.

- پیشینه های پژوهش تنها شامل آثار پژوهشی می شود. مواردی مانند مقالات مروری را دربر نمی گیرد.
  - ترتیب ارائه پیشینه پژوهش باید براساس سیر نزولی و یا صعودی تاریخ انتشار آنها باشد.
  - پیشینه های پژوهش را نمی توان از پیشینه سایر منابع مانند یک پایان نامه دیگر اخذ کرد، بلکه پژوهشگر باید مستقیماً منابع مربوط به پیشینه ها را ملاحظه کند.
  - آوردن هدف، روش، و نتایج در پیشینه ها کافی است و اطلاعات اضافی باید خلاصه شود.
  - لازم نیست یک اثری صدرصد با پژوهش ما همخوانی داشته باشد تا به عنوان پیشینه انتخاب شود. بلکه تشابه در موضوع، روش و یا سایر موارد نیز کافی است.
  - نحوه نوشتن پیشینه: در شروع نام فامیل فرد نوشته شده و سال پژوهش داخل پرانتز می آید. مثال گنجی (۱۳۹۵)
  - در انتهای پیشینه نیاز به استناد درون متنی نیست.
- در فصل پنجم نتایج یافته های تحقیق باید با پیشینه ها مقایسه شود.

آشنایی با پایگاههای اطلاعاتی اینترنتی

- یکی از منابع مناسب برای انتخاب موضوع، استفاده از پایگاههای اطلاعاتی اینترنتی می باشد. پایگاههای اطلاعاتی را می توان به دو دسته از هم منفک نمود: داخلی و خارجی.
- قبل از پرداختن به پایگاههای داخلی و خارجی، باید با منابع علمی معتبر در اینترنت آشنا شویم. منابع علمی به طور کلی دو دسته اند:

منابع علمی معتبر در اینترنت

۱) صرفاً اینترنتی

برخی از منابع هستند که کاملاً معتبرند و فقط در اینترنت منتشر می شوند. مانند مجله جهانی رسانه که دارای اعتبار بین المللی بوده و نمایندگی آن در ایران در دانشگاه تهران است و توسط اعضای هیئت علمی گروه ارتباطات اجتماعی این دانشگاه مدیریت می شود.

منابع علمی معتبر در اینترنت (ادامه)

۲ مکتوب و اینترنتی

برخی از منابع علمی نیز در اصل به صورت مکتوب چاپ می شوند اما یک نسخه از آنها به صورت اسکن شده (تصویری) و یا فایل PDF در اینترنت قرار می گیرد. مانند نامه علوم اجتماعی دانشگاه تهران برخی مجله ها وابسته به انجمن های علمی هستند و بیشتر آنها نیز وب سایت اختصاصی دارند. مثلا انجمن جامعه شناسی ایران مجله جامعه شناسی ایران را چاپ می کند. مقالات اینترنتی چاپ شده در مجلات مربوط به انجمن های علمی، معتبر هستند.

منابع علمی معتبر در اینترنت (ادامه)

۲ مکتوب و اینترنتی (ادامه)

از این دست منابع، برای نمونه خارجی هم برخی از پایگاههای اطلاعاتی نیز وجود دارند که تمام مقالات موجود در آنها معتبرند. مثلا [انتشارات Sage](#) مجلات متنوعی را چاپ می کند و یک نسخه از آنها در پایگاه مجلات آنلاین خود قرار می دهد. البته این پایگاهها رایگان نیستند و تنها در مواقع خاصی از سال، دسترسی به آنها بدون پرداخت هزینه، آزاد است. برای استفاده باید ابتدا [ثبت نام](#) کنید.

چند نکته مهم نیز در استفاده از منابع اینترنتی وجود دارد:

- 1) مطالب منتشر شده در وبلاگ ها و دایره المعارف های آزاد اینترنتی (مثل [ویکیپدیا](#)) معتبر نیستند. البته نه به این معنی که نباید از آنها استفاده کنیم؛ به این معنی که اولویت با مجلات، پایگاهها و دایره المعارف های علمی است که منتشر کنندگان آنها (مثل دانشگاهها و انجمن های علمی) معتبر باشند.
- 2) زمانی که مطلبی را از اینترنت دانلود می کنیم دو حالت وجود دارد: اگر مقاله، نسخه مکتوب هم داشته باشد، در داخل و آخر متن به آن ارجاع می دهیم و اگر تمام اینترنتی باشد، آدرس URL آن را بر اساس یکی از سبک های معروف و ترجیحا [APA](#) ارجاع می دهیم. آدرس URL همان آدرسی است که شما در هنگام مطالعه مطلب مورد نظر در بالای صفحه و در قسمت آدرس های اینترنتی کاوشگر خود مشاهده می کنید. در ضمن زمان/تاریخ بازدید را حتما باید ذکر کنید.

آشنایی با پایگاههای اطلاعاتی داخلی

در ایران به دلیل عدم استاندارد مناسب نمایه سازی از طریق سایتهای جستجوگر عمومی به سختی می توان مقالاتی معتبر و علمی یافت نمود.

پایگاههای پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (www.irandoc.ac.ir)

پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (www.sid.ir)

پایگاههای اطلاعات علمی دانشگاه تهران (www.ut.ac.ir)

بانک اطلاعات نشریات کشور (www.magiran.com)

کتابخانه ملی ایران (www.nlai.ir)

بانک اطلاعات دانشگاه تربیت مدرس (www.modares.ac.ir)

بانک کتابخانه ای منطقه ای شیراز (www.srlst.com)

پایگاه نورمگز (www.noormags.org)

پایگاه سمینارها (www.civilica.com)

پایگاه جامع علوم انسانی (www.ensani.ir)

آشنایی با پایگاههای اطلاعاتی خارجی

- Proquest: www.proquest.com
- Scopus: <http://www.scopus.com>
- ISI web of knowledge: <http://isiknowledge.com>
- EBSCO: <http://web.ebscohost.com>
- www.sciencedirect.com
- www.springerlink.com/home/main.mpx
- www.oxfordjournals.org
- www.scholar.google.com
- www.scirus.com
- www.findarticle.com

جدول ۱- مروری بر تعدادی از تحقیقات انجام شده در زمینه احساس امنیت اجتماعی در سال‌های اخیر

محقق	عنوان	جامعه آماری	روش	نتایج	نقد
(غلامرضا خوشفر، ۱۳۸۷)	بررسی مشارکت مردم در ایجاد حفظ و گسترش امنیت اجتماعی	ساکنان ۲۰ سال به بالای مراکز شهرستان های استان مازندران	کشی، پرسشنامه با پرسش‌های باز و بسته	پاسخگویان در حد کم احساس امنیت می‌کنند؛ گرایش پاسخگویان نسبت به برقراری امنیت در حد کم است؛ کمترین احساس امنیت در بعد امنیت جانی و بیشترین احساس امنیت در بعد امنیت مالی است؛ مشارکت در تأمین امنیت، طبقه اجتماعی و جنس بر احساس امنیت اجتماعی اثرگذار هستند.	انتقاد عمده به روش این پژوهش وارد است؛ بدین معنی در حالی که هدف محقق و آنچه در این پژوهش مدنظر بوده، تأثیر مشارکت مردم در ایجاد حفظ و گسترش امنیت اجتماعی بوده، لکن محقق به عوامل تأثیرگذار بر مشارکت مردم در تأمین امنیت توجه بیشتری نموده و کمتر به بررسی تأثیر مشارکت مردم در ایجاد امنیت اجتماعی پرداخته است.
(جمیل صمدی، ۱۳۸۴)	امنیت اجتماعی در سمنج	کلیه شهروندان ۱۸ سال به بالای ساکن در مناطق مرکز و حاشیه سمنج	کیفی، مصاحبه عمیق	افراد و خانواده‌ها، هرکدام تهدیدات و ناامنی خاص خود را دارا هستند، اما مرکز ثقل تهدیدات، تهدیدهای اقتصادی است. در واقع، امنیت اجتماعی افراد و خانواده‌ها از سوی عوامل موجود در حوزه اقتصادی سلب و تهدید می‌شود.	نقدهای که بر این تحقیق وارد است، مربوط به سنجش بعد عینی امنیت اجتماعی است؛ چراکه سنجش بعد عینی امنیت اجتماعی، نیازمند داده‌های آماری و شاخص‌هایی در سطح کلان می‌باشد که محقق با پرسش از افراد نمی‌تواند به سنجش این بعد از امنیت، چنان‌که باید، نائل آید.
(مهدی کرامتی، ۱۳۸۵)	نظرسنجی‌هایی در خصوص میزان احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان مراکز استان‌های کشور ۱۳۸۳ (پیمایش اول) و ۱۳۸۴ (دوم)	کلیه شهروندان بالاتر از ۱۵ سال ساکن در مراکز استان‌های کشور	کشی، پرسشنامه با پرسش‌های باز و بسته	سنجش میانگین ناامنی در جامعه که ۹۳٫۱ نشان داده شده؛ سنجش میزان احساس ناامنی که ۵۶٫۹ بود؛ ارزیابی عملکرد نیروی انتظامی، که میانگین نمرات پاسخگویان به عملکرد ناجا ۲۸٫۷ بوده است؛ بررسی نقش سازمان‌های مختلف در امنیت شهروندان، که طبق آن، نیروی انتظامی، قوه قضائیه و مراکز فوریتی، بیشترین نقش و وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان تأمین اجتماعی و شورای شهر، کمترین نقش را در تأمین و حفظ امنیت شهروندان داشتند.	این پژوهش نیز مانند بسیاری از طرح‌های تحقیقاتی انجام شده از سوی دولت، به لحاظ نظری ناقص و نارساست؛ بدین معنی که فاقد چارچوب نظری متناسب بوده و در بخش نظری این پژوهش تنها به یک نظریه (نظریه پارسونز) به صورت مختصر اشاره شده است.

مراحل اجرای طرح

معيار دقيقى براى تعيين زمان طرح وجود ندارد. اما يك اصل مهم در اين زمينه وجود دارد و آن اين است كه زمان پيشنهادى تا حد امكان بايد با ذكر جزئيات و زيربخش هاى متناسب با كل پژوهش ذكر شود. به نسبت حجم جامعه آمارى و تعداد همكاران طرح مى توان زمانى را به هر يك از اين مراحل اختصاص داد و آن را در جدولى كه امكان مقايسه آسان مراحل در آن وجود دارد تنظيم كرد.

معمولاً براى تحقيقات پيمائشى حدود يك سال مهلت تعيين مى کنند. البته طرح هاى محدود بايد در زمان محدودترى انجام شود. از آنجا كه محقق بايد براساس زمانبندى به كارشناسى تحقيقات، گزارش كتبه ارائه نمايد، لذا مراحل زمانى تحقيق منطقى و قابل اجرا باشد. البته نبايد براى سهولت زمانبندى طولانى ارائه نمود.

مراحل اجرای طرح (ادامه)

- ☞ عده‌ای از محققین برای تدوین هر فصل فرصتی را در نظر می‌گیرند در این صورت باید دقت نمود که نگارش فصول اول، دوم، سوم، پنجم از دیدگاهی می‌توان گفت جنبه کتابخانه‌ای دارد و به فرصت کمتری نیاز دارد.
- ☞ معمولاً محقق فصل اول و بخش اعظم فصل سوم را قبلاً در طرح پیشنهادی نگاشته است و به زمان زیادی نیاز ندارند.
- ☞ فصل دوم کاملاً حالت کتابخانه‌ای دارد، محقق باید پیشینه تحقیق را مطالعه و تحلیل نماید که عناوین آنها را قبلاً شناسایی کرده است.
- ☞ در فصل سوم چیزی که می‌تواند وقتگیر باشد ساخت آزمون یا پرسشنامه (بطور کلی ابزار) می‌باشد.

مراحل اجرای طرح (ادامه)

برای نگارش فصل چهارم محقق باید قبلاً از نمونه داده‌های لازم را بدست آورده به اجرای آزمون‌ها پردازد، لذا نگارش این فصل بی‌تردید به فرصت زیادی نیاز دارد.

بعضی از محققان فعالیت‌های علمی (مطالعه پیشینه، آزمون‌سازی، گردآوری اطلاعات، تحلیل نتایج، تهیه گزارش، تایپ، صحافی، ارائه) را ملاک تعیین مراحل اجرایی قرار می‌دهند.

نمونه ای از گانت چارت

خلاصه طرح

خلاصه طرح

کلید واژه ها : لطفاً از میان متن فوق ۱۰ کلمه که از نکات اساسی طرح می باشد را انتخاب و در ذیل منظور نمایید

فرم داوری

ردیف	گزینه ها	امتیازها	۵	۴	۳	۲	۱
۱	میزان تطابق عنوان با موضوع طرح						
۲	تعریف مسأله پژوهش						
۳	نحوه ارائه فرضیه ها و سؤالهای پژوهش						
۴	نحوه ارائه هدف های پژوهش						
۵	میزان تناسب بین هدف و فرضیه های پژوهش						
۶	روش پژوهش و جمع آوری اطلاعات						
۷	پیشینه پژوهش و منابع						
۸	قابلیت اجرای طرح در زمان و مکان پیش بینی شده						
۹	میزان نوآوری یا ابتکاری بودن پژوهش						
۱۰	پیش بینی تجهیزات و تناسب آن با اهداف پژوهش						
۱۱	پیش بینی نیروی انسانی (انتخاب همکار - نیاز به همکار)						
۱۲	کاربردی بودن طرح						
۱۳	میزان تناسب هزینه ها بانوع فعالیت های پژوهشی						
	جمع امتیازات داوردر هرستون						